

Representantforslag 79 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Kari Henriksen, Anniken Huitfeldt, Stine Renate Håheim, Helga Pedersen og Eirik Sivertsen

Dokument 8:79 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Henriksen, Anniken Huitfeldt, Stine Renate Håheim, Helga Pedersen og Eirik Sivertsen om at Norge må bidra mer for å avhjelpe flyktnings situasjonen i Middelhavet

Til Stortinget

Bakgrunn

Flyktnings situasjonen i Middelhavet er kritisk, og det anslås at 3 500 mennesker har mistet livet på havet bare i løpet av det siste året. Utsiktene for dette året er kritisk, antallet flyktninger som krysser havet har i januar 2015 alene økt med 62 pst. fra året før. Rederiforbundet, som ivaretar norske rederes interesser, forteller om dramatiske redningsoperasjoner hvor flyktninger dør.

I 2013 startet Italia redningsprogrammet Mare Nostrum etter to alvorlige båtulysker der minst 500 personer druknet. Programmet ble imidlertid trappet ned på slutten av 2014 fordi Italia ikke fikk nok støtte fra andre EU-land til å dekke den månedlige kostnaden på 9 mill. euro, drøyt 77 mill. kroner.

EUs kontroll- og overvåkingorgan Frontex har tatt over deler av rednings- og søketjenesten i en aksjon som kalles Triton, i samarbeid med Italias kystvakt. I midlertid er hovedmålet med Frontex' aksjon å forhindre ulovlig immigrasjon til Schengenområdet. Det er altså ikke først og fremst en humanitær innsats, men en grensekontrollmekanisme. Programmet har et budsjett på omtrent halvparten av det Mare Nostrum hadde. Frontex anmodet alle EU-landene om å bidra med støtte til Triton i to omganger. Norge har bidratt med polititjenestefolk til å foreta intervjuer og screening av flyktninger. Siden novem-

ber 2014 har operasjon Triton reddet flyktninger som forsøker å krysse havet.

EU og migrasjon

Ifølge pressemeldinger fra EU (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4545_da.htm) lanserte Europakommisjonen 4. mars 2015 hovedlinjene for en migrasjonsplan som er ventet i løpet av våren 2015. Situasjonen i Middelhavet er utvilsomt med på å sette dagsordenen. Hovedtrekkene kan oppsummeres i fire punkter:

- Et sterkt felles asylsystem.
- En ny politikk for lovlig migrasjon.
- En mer effektiv politikk for bekjempelse av ulovlig migrasjon og menneskehandel.
- En bedre sikring av EUs ytre grenser.

Det er ennå usikkert hva dette får å si for håndteringen av flyktnings situasjonen i Middelhavet. Av flere vesentlige bidrag kunngjorde EU den 19. februar 2015 at de ga Italia 118 mill. kroner i støtte samt lovnad om at operasjon Triton skal fortsette ut 2015.

Norske skip redder liv

Hvert 20. fartøy som befinner seg i det internasjonale farvannet i Middelhavet nær Libyas kyst, er norsk, og i 2014 tok norske skip alene opp over 2 500 flyktninger. Siden sommeren 2014 har det pågått i snitt to redningsaksjoner ukentlig i regi av sjøfolk på norskeide skip utenfor Libya-kysten. Norges Rederiforbund frykter at det nå blir sjøfolk som må ta støytten i internasjonalt farvann dersom Italia ikke har mer kapasitet og andre europeiske land ikke trår til. Ifølge Rederiforbundet er situasjonen uholdbar. De

sier at Italia og sjøfolkene ikke kan ta hånd om denne humanitære situasjonen alene.

Da statsminister Erna Solberg besøkte Italia i juni 2014, etterlyste Italia mer hjelp fra Norge og andre land. Hun ga da ikke noe svar på hva Norge skulle bidra med, men viste til at Norge bidrar til grenseforsterkningen FRONTEX. Hun ga da uttrykk for at flere burde bidra.

I en interpellasjonsdebatt 27. januar 2015 reiste Eirik Sivertsen spørsmål til justis- og beredskapsminister Anders Anundsen om hva regjeringen ville gjøre for å avhjelpe situasjonen i Middelhavet. Statsråden understreket at mange hadde ønske om å bidra til Triton og at Norge har tilbudt mer ressurser enn det som er blitt akseptert.

Forslagsstillerne er gjort kjent med at Italia skal ha henvendt seg til Schengensamarbeidet og bedt landene om ytterligere assistanse. Blant annet skal det være behov for skip, helikopter og annet utstyr for å ivareta rednings- og søkestjenesten samt mer personell til grensekontroll.

Forslagsstillerne etterlyser et sterkere norsk engasjement og en samordnet politikk for å hjelpe de

mange flyktingene. I mangel av et slikt initiativ er det fare for at situasjonen kan eskalere og at den humanitære situasjonen forverres. Et forsterket norsk bidrag vil kunne redde mange flyktinger fra å drukne i Middelhavet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen rette en henvendelse til Italia og nødvendige europeiske myndigheter for å tilby ytterligere norsk støtte til Triton, med klare spesifikasjoner på hvilket redningsutstyr eller forsterkninger Norge kan bidra med. Et slikt tilbud skal ha som formål å bidra til å redde liv og redusere den humanitære katastrofen i Middelhavet. Det bør derfor vurderes om sivile skip, helikopter- eller fregattstøtte bør inngå som en del av bidraget.

24. mars 2015